

De maatschappij is aan het veranderen en daarmee ook het onderwijs. Zoals we al omschreven in een lijst met [7 dingen die mogen veranderen](#), is de kennismonopolie van de leraar verdwenen en wordt [heutagogiek](#) steeds belangrijker. Leerlingen zullen steeds meer gepersonaliseerd werken en dus zelf keuzes leren, én moeten kunnen, maken. De rol van de leraar verandert. Maar wat wordt de rol dan in die toekomst..? en zijn we daarvoor wel opgeleid?

Monopolie

Wat de rol van de leraar precies zal worden, kunnen we niet voorspellen. Feit is wel dat we geen monopolie meer hebben op de kennis en dat vaardigheden om die kennis te vergaren belangrijker zijn geworden. De tijd dat de docent 20-30 minuten aan het vertellen is terwijl de gehele klas luistert om vervolgens 30 minuten reproductie opdrachten uit een schrift te maken, is niet meer altijd noodzakelijk. Video's, websites en kortere teksten zorgen er voor dat leerlingen, als zij dat prettig vinden, informatie op verschillende manieren tot zich kunnen nemen: als zij maar weten waar en hoe zij moeten zoeken én welke manier bij hen past. We zouden dan ook kunnen zeggen dat het belang van feitenkennis een het veranderen is. Helemaal verdwijnen zal uiteraard niet: zonder enige feitenkennis wordt het immers lastig zoeken en begrijpen (denk aan samenhang, context) - maar het gaat er vooral om dat je wat kunt met de feiten.

Vaardigheden

Als leerlingen meer bezig gaan met het opzoeken van informatie, hebben zij uiteraard wel vaardigheden nodig om die informatie te vinden. Vragen als: 'Hoe vind ik op Google hoe de Surinaamse immigranten zich in onze samenleving inpassen?' en 'Klopt dit?' laten zien dat leerlingen ondersteuning nodig hebben. Vaardigheden als; gericht zoeken, kritisch brongebruik etc. behoren steeds meer tot het arsenaal van leraren. In plaats van enkel kennis te delen, helpen we leerlingen op weg naar de juiste kennis, waarbij een originele route geen kwaad kan: sightseeing heeft voordelen.

Leren, altijd en overal

Ook komt telkens meer het besef dat leren altijd en overal gebeurt. Onderwijstijd in het VO kan sinds kort [meer flexibel worden ingedeeld](#): het twee dagen lang helpen opbouwen van een festival is soms net zo leerzaam (of nog leerzamer dan) het volgen van 16 lessen van 50 minuten. [Leren door](#)

[ervaring](#) is krachtig: al doende leert men. De uitdaging voor leerlingen is vaak om in te zien hoe kennis die zij buiten school (onbewust) opdoen gekoppeld kan worden aan kennis binnen school. Of beter: hoe de kennis die zij op school opdoen gebruikt kan worden buiten school. Het is aan de leraar om deze twee, toch al steeds steeds meer gefuseerde werelden, aan elkaar te koppelen.

Onze taak

Onze taak is dan ook aan het veranderen. Vanuit de industriële revolutie waren wij de persoon die met patent op kennis, leerlingen binnen de school klaarstoomde voor een taak die zij 50 jaar zouden uitvoeren. Het patent is verlopen, de school(uren) als vast gegeven is aan het vervagen en zo is ook onze taak aan het veranderen. Al hoewel het niet de verwachting is dat [robots ons werk helemaal zullen overnemen](#) ([menselijk contact is toch wel wenselijk](#)), is ons werk wel anders aan het worden.

Op de opleiding kregen wij 8 jaar geleden vaak te worden dat we in te nabije toekomst meer een 'tutor' zouden gaan worden: we zouden kleine groepen leerlingen begeleiden; denk aan sterke leerlingen, leerlingen die verlengde instructie nodig hebben etc. Steeds vaker klinkt het begrip 'coach': *iemand die adviseert en begeleid*. Verwonder leerlingen, breng leerlingen van A naar B, maak hen nieuwsgierig, verleid hen om kennis tot zich te nemen, laat hen zichzelf leren kennen: zorg dat zij hun weg naar een gelukkig leven vinden.

Dit vraagt uiteraard wel om andere vaardigheden. ICT vaardigheden, Coachingsvaardigheden etc. Opleidingen zijn al druk bezig om hier om in te spelen, maar het blijft lastig, zeker nu het onderwijs zo snel veranderd. Net als onze leerlingen, lijken we momenteel ook niet goed te weten hoe we onze leraren moeten opleiden. Een zoektocht die nog even zal duren.

Durven los te laten

De bovenstaande veranderingen vragen momenteel van leraren in de kern om één ding: het durven loslaten van je oude rol - iets wat veel leraren lastig vinden, zo bemerken wij vaak in de praktijk. Uitspraken die wij regelmatig horen, zoals als: "Mijn klassikaal uitleg is nodig om het snappend te maken" en "Zonder mijn klassikale verhalen komt het vak niet tot leven" zijn niet vreemd, niet geheel onwaar, maar ook zeker niet helemaal kloppend: ook [zonder een leraar kan leren tot stand](#) komen. Uiteraard is de begeleiding, anders gezegd: de docent als professional, nog altijd wenselijk, maar moeten we afstappen van het idee dat het goed is om altijd klassikaal aan gehele groep onze kennis delen. We zouden juist toe moeten werken naar het idee dat we dat vooral doen aan individuele leerlingen of groepen leerlingen die daar om vragen (al dan niet omdat de data dat uitwijst).

Hoe denk jij dat onze rol gaat veranderen? Wat hebben we daarvoor nodig? We lezen het graag hieronder!